

Juhannusaatto

Samarian Rotkossa

Agia Roumelin kylässä aamu valkenee
keskikesällä ennen kuutta, vaikkei
aurinkoa vielä näy kahteen tuntiin.
Samarian rotkon korkeat seinämät
laskeutuvat kylän itäreunalla
mereen ja ne peittävät
auringonnousun.

Teksti ja kuvat *Anna Meurling*

Suljen hiljaa vuokrahuoneeni oven ja hiivin nukkuvan vahdin, Rambo-koiran ohi kylätielle. Laiturilla istuu kalastaja selvittämässä verkkoaan, linnut ovat heränneet. Chikadat, kreikkalaisen kesän taustamuusikot aloittivat sirityksensä viime viikolla, aamun viileydessä ne pääsevät taas pikkuhiljaa käyntiin.

Piskuisen Agia Roumelin kylän pulssi lyö Samarian rotkon kulkijoiden tahdissa

Tämä Euroopan pisimmäksi mainittu jylhä rotko houkuttelee, villi luonto kutsuu. Aamulla täällä on hiirenhiljaista. Tavernat availevat oviaan verkkaiseen tahtiin. Ensimmäiset patikoijat saapuvat kylään kohta kahdentoista jälkeen, ne nopeat juoksijat, jotka tuskin nostavat katsetta polusta satojen metrien korkeuteen nouseville seinämille.

Pitkin päivää kylään kasaantuu enemmän kulkijoita, monen jalat ovat väsyneet, kenkä on rikki, jalassa on rakko, mutta kaikilla on hyvä tehnyt olo – Samarian rotko on vaellettu. Nyt on aikaa kylmälle juomalle, ansaitulle lounaalle.

Illan suussa Daskalajannis-laiva vie kulkijat Sfakian kautta majapaikkoihin pohjoisrannikolle. Laivan mentyä kylä uinahtaa, kiire lakkaa. Kaduilla leikkii kesälaitumella olevia paikallisia lapsia, aikuiset istuvat patioillaan, lasi kilahtaa lämpimässä illassa.

Mutta nyt on vielä aikainen aamu, olen matkalla Samarian rotkoon, ylös Omaloksen tasangolle, sinne ja takaisin merenrantaan

Pieni patikkaryhmä tiedusteli parin päivän haasteellisen matkan järjestämistä. Kuljen nyt ensin tämän Samarian ja vastaan sitten. Tämä on hyvä tapa viettää kreetalaista juhannusta, nousta ennen aurinkoa ja lähteä matkaan, testata kesän patikointikunto ja nauttia rotkon kulkemisesta. Portilla tapaan virkeän vartija-Manoloksen, ylhäällä jo, avai-lemassa lippuluukkua. Olen ensimmäinen, aikainen. – Ei, ei täällä useinkaan aamuisin tule väkeä tästä suunnasta, hän kertoo.

Rotkon yläasemalta sen sijaan usein lähdetään liikkeelle jo auringon noustessa, Omaloksella yöpyneet kulkijat haluavat matkaan ennen turistibussien saapumista. Hyvänmatkantoivotuksia, Manolis jää juomaan aamukahviaan. Vastaan tulvahtaa pinjantuoksuinen maatuuli, se puhalttaa aamuisin rotkosta merelle.

Samarian rotkossa vaeltaa päivittäin bussilasteittain väkeä

Menneinä vuosina kulkijoita saattoi olla jopa useampi tuhat, nyt vilkkaina päivinä reilut tuhat, kesäaikaan useimpina päivinä vain nelisen sataa. Tällaisen joukon voisi kuvitella

uurtavan jo maaperään melkoisen menovanan, mutta kuten Loraine Wilson Valkoisten vuorten vaellusopaskirjassaan toteaa: rotko on valtaisa ja karunkestävä, talvi tekee näillä alueilla paljon pahempaa jälkeä lumineen ja tulvavyöryineen kuin kaikki turistit.

Tänä aamuna olen Samarian rotkossa yksin

Kuljen virtaavan joen vartta, ylitan sen yksinkertaisia siltapuita pitkin. Vesi on kirkasta ja kylmää, sen soliseva pauhu peittää alleen jopa lintujen laulun. Rautaportti on rotkon kapein kohta, vain kolmisen metriä leveä ovi käydä peremmälle, seinämät nousevat kolmensadan metrin korkeuteen. Eikä täällä ole ketään muuta. Tunnelma on epätodellinen, kuulen kivien rapisevan seinämää alas. Ohitan aution Kristoksen levähdyspaikan, kukaan ei istu puupenkeillä lepuuttamassa jalkojaan, syömässä eväitään. Pysähdyn vain täyttämään vesipulloni lähteestä.

Yhtäkkiä veden äänet vaimenevat, hetken on aivan hiljaista, sitten korva vaihtaa kanavaa ja kuulen linnut

Vesi katoaa täällä välillä maan alle. Kalkkikivisessä maaperässä vesi syö uusia onkaloisia väyliä, joihin se katoaa näin kesäisin. Matka jatkuu pitkin kuivaa joenuomaa ja rantapenkereiden kauniita polkuja. Kummallisinta on tämä hiljaisuus. Yleensä tässä rotkossa kuulee puheensorinaa, naurua, ihmishälyä. Nyt täällä olen vain minä ja luonnon äänet. Korkeista seinämistä kaikuivat aamulintujen laulut. Samarian kylä näyttää autiolta. Tähän puolenmatkan taukopaikalle yleensä ne kiireisimmätkin kulkijat pysähtyvät vetämään henkeä, istumaan kiviaidalla, tankkaamaan.

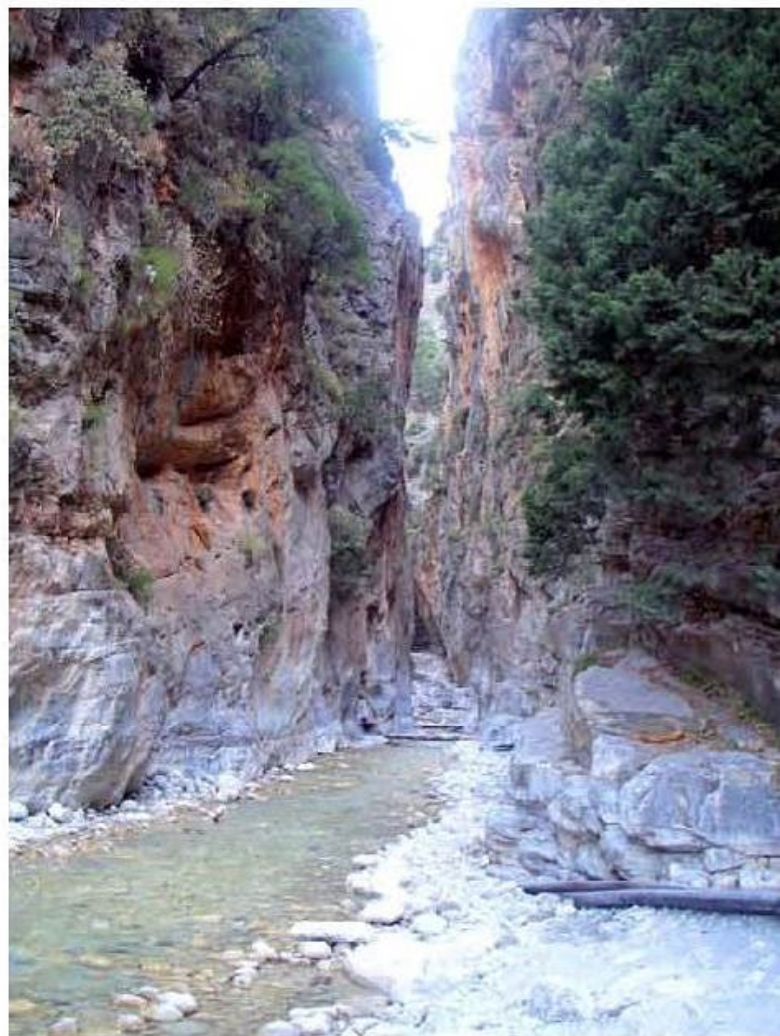
Aidat ovat tyhjiä. Nyt näen liikettä – krikri-vuohia vartijoiden talon pihalla. Tämä Kreetan endeeminen villi vuohi, agrimi, oli yksi syy perustaa Samarian kansallispuisto, vuohi oli kuolemassa sukupuuttoon. Nyt se vaeltaa melko rauhasa, rauhoitettuna Valkoisilla vuorilla. Nämä Samarian kylän vuohet ovat kesyjä, vartijoiden tuttuja. Ne tietävät, että kulkijan repussa on makupaloja. Pääsen lähelle yhtä niistä, katselemme toisiamme kiviaita välissämme.

Äkkiä talon sisältä rymyää pihalle kaksi miestä ja sänky

- Jannis ja Jannis, he esittelevät itsensä, vartijat sänkyä kunnostamassa.

- Odotamme morsiamia, he nauravat.

Vakava tosiasia on, että sänkyä tarvitaan yhä useammin uupuneiden kulkijoiden lepopaikaksi. Ja ellei lepo auta, tulee rotkoambulanssi donkey-Dolly apuun. Ihan pienestä väsymyksestä ei aasi- tai hevosskyyti irtoa, tarvitaan loukkaantuminen tai vakava väsymys ennen kuin kyytiä tarjotaan. Jannikset asuvat Samarian kylässä työvuoronsa aikana,

Kreeta

yön kauneus täällä kuulua heidän kertomuksestaan. Vasta reilut kolme tuntia kuljettuani vastaan tulevat ensimmäiset kulkijat. Heidä tulee nyt tasaiseen tahtiin, matkalla Agia Roumeliin. Tervehdyksiä monilla kielillä.

- Väärä suunta, yksi huutaa,
- eikö Agia Roumeli olekaan alaspäin, toinen.

Tapaan yhden tutun vaellusoppaan. Tänään vaikuttaa olevan ranskalaisryhmien päivä

Agios Nikolaoksen taukopaikalla kuuluu vain ranskan-kieltä. Tästä eteenpäin polku nousee jyrkästi. Viimeisen puolentoista tunnin aikana on nousua 600 metriä. Gingiloksen harmaa vuorenmöhkäle häämöttää edessä pinjapuiden läpi. Viimeiset portaat ja Omaloksen tasanko aukeaa eteeni. Ylhäällä puhaltaa kova viileä tuuli, lämpöä 22 astetta. Tasanko vihertää edelleen.

Yläseman, Xiloskalan kafeniassa on uninen tunnelma

Omaloksen miehet pelaavat korttia, tunnistan heistä Neos Omaloksen hotellin vanhan isännän. Kahvi maistuu, pinaatti-irras on lämmin ja ravitseva. Ulkona liikkuu muutamia ihmisiä. Tänne ajetaan katsomaan rotkon sisäänkäyntiä. Jotkut laskeutuvat täältä tunnin, toisenkin ja kiipeävät sitten takaisin. Valkoisten vuorten villi luonto vuorrenhuippuineen siintää Samarian rotkon reunoilla.

Paluumatka on sitten silkkaa alamäkeä. Tapaan nyt heidät, jotka palaavat Omalokselle autoilleen

Viimeiset ylöspäin menijät ohitan noin tunnin laskeutuksen jälkeen. Tästä eteenpäin olen jälleen yksin rotkossa. Agia Roumelin suuntaan kulkevat ovat jo menneet menojaan. Puut suojaavat auringolta, chikadoiden siritys peittää alleen lintujen laulun.

Kulkeminen alkaa tuntua meditaatiolta, mieli vaikenee, ajatuksina vain askeleet, kauniit rotkonseinämät, auringon leikki varjojen kanssa

Ohitan hiljaisen Samarian kylän, Jannikset lienevät sies-taunillaan, krikri-vuohia ei näy. Epätodellinen tunnelma saa hetkeksi epäilemään aistejani. Olen pitänyt evästauon Perdikan lepopaikalla, lähdinkö sen jälkeen oikeaan suuntaan! Polku nousee paikoittain, entäpä jos lähdinkin takaisin Omalokselle! Maan alta esiin pulppuavan joen suunta vakuuttaa, olen matkalla alas, veden virtauksen suuntaan. Rautaportti on varjossa, illan merituuhi tuo suolaista tuoksua. Joen penkereillä kukkii timjami. Tienoolla on lukuisia mehiläispesäitä, timjamihunajan valmistamoita. Agia Roume-

lin tavernojen väki kerää tätä parhaaksi mainittua hunajaa. Jatkan matkaa ohi tyhjän vartijakopin aina merenrantaan asti. Daskalojannis on lähtenyt ja vienyt rotkon kulkeneet. Aurinko on painunut kylän länsireunalla nousevan kukkulan taakse. Aivan rannan tuntumassa Samariasta laskeva joki muodostaa pienen metrin syvyisen altaan. Vesi on virkistävän kylmää, huuhtoa ikimuistoisen päivän tomut.

Askeleita kertyi 56 tuhatta, kulkuaikaa kymmenisen tuntia, korkeuseroa reilut 1200 metriä kumpaankin suuntaan. Nämä numerot ovat vain tapahtuman julkisivu. Sen takana on huikea patikointi- ja luontokokemus.

